

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-05-27

Diarienummer 0503/24

Avfallsavdelningen

Sara Håkansson

Telefon: 031-368 70 14

E-post:

sara.hakansson@kretsloppochvatten.goteborg.se

Digitalt låssystem till avfallsutrymmen i Göteborgs Stad

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden ger förvaltningen i uppdrag att utföra arbeten i överensstämmelse med redovisat förslag.
2. Utgifterna för angivna arbeten får uppgå till högst 22 mnkr.
3. Utgifterna för ovan angivna arbeten ska finansieras med medel för avfallsinvesteringar i beslutad budget.

Sammanfattning

I Göteborg finns omkring 6200 låsta avfallsutrymmen. Nyckelhanteringen detta medför är en administrativ och logistisk utmaning som ökar i takt med att fler fraktioner ska samlas in fastighetsnära. Frågan om att införa ett digitalt låssystem på avfallsutrymmen har genom åren aktualiserats och utretts.

Nyckelhanteringen är högaktuell i samband med införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar, då fordonsflottan växer och fler fraktioner ska hämtas från nya avfallsutrymmen.

De system som finns på marknaden möjliggör att boende kan använda sin vanliga nyckel, samtidigt som chauffören använder en digital nyckel, för att låsa upp samma cylinder. Installationen innebär ingen åverkan på dörren och systemet fungerar utan internetåtkomst och strömförsörjning.

Med ett investeringsbeslut från nämnden är förvaltningens avsikt att gå vidare med installation av ett digitalt låssystem på samtliga avfallsutrymmen i Göteborgs Stad. Genomförandet förutsätts ske i samarbete med en upphandlad leverantör, och beräknas ta 18 månader.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson
Förvaltningsdirektör

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om en investering som högst får uppgå till 22 mnkr för ett digitalt låssystem till avfallsutrymmen i Göteborgs Stad.

Beskrivning av ärendet

Utmaningar med befintlig nyckelhantering

I Göteborg finns idag uppskattningsvis 6200 låsta avfallsutrymmen.

Entreprenörerna som utför avfallsinsamlingen i staden behöver hantera upp emot 10 nycklar till varje lås, eftersom olika fordon hämtar olika fraktioner av avfall i avfallsutrymmet. I takt med att fler fraktioner ska hämtas fastighetsnära ökar antalet nycklar. Ny lagstiftning på avfallsområdet innebär bland annat att väsentligt fler kunder har infört matavfallsinsamling, och den kommande förpackningsinsamlingen kommer medföra hämtning från ett stort antal nya avfallsutrymmen i staden.

Utöver sopbilarna behöver även förrådsbilar och kärltvåtsbilar tillgång till avfallsutrymmena. Varje gång sopbilarnas rutter planeras om behöver också det stora antalet nycklar sorteras och registreras om. Sammantaget är nyckelhanteringen i samband med avfallsinsamlingen en stor logistisk och administrativ utmaning.

Nyckelhanteringen påverkar även kunder och fastighetsägare eftersom det är kundens ansvar att överlämna nycklar till avfallsentreprenören.

Nyckelhanteringen utgör något av en konfliktyta eftersom det inte är en självklarhet för kunden att avfallsentreprenören ofta behöver flera kopior av samma nyckel.

Den mycket manuella hanteringen av nycklar utgör en risk. Om en nyckelknippa tappas bort eller blir stulen uppstår driftstörningar som är svåra att förebygga. Det kan bli kostsamt om berörda kunder kräver att avfallsentreprenören bekostar cylinderbyten. Även om soprummet i sig inte utgör ett attraktivt mål för tjuvar, så förekommer det att samma nyckel går till andra utrymmen i fastigheten.

Startsträckan för en nyanställd chaufför eller sommarvikarie blir avsevärt längre på grund av det stora antalet nycklar som hanteras dagligen. Nycklarna gör avfallsinsamlingen mindre flexibel då även erfarna chaufförer får problem när de ska byta rutt och täcka upp för en kollega.

Nyckelhanteringen är en komplex del av avfallsinsamlingen, och Kretslopp och vatten har i dagsläget begränsad insyn och kontroll över hanteringen. Vid byte av entreprenör överförs nyckelbeståndet direkt mellan aktörerna utan Kretslopp och vattens inblandning, vilket är en sårbarhet.

Nyttor med ett digitalt låssystem

Med ett digitalt låssystem behöver kunden inte längre överlämna nycklar till avfallsutrymmet, ansvaret ligger i stället på avfallsentreprenören att se till att

chaufförerna har rätt behörighet i sin digitala nyckel. De boende påverkas inte, utan använder sin nyckel precis som vanligt.

Risken att obehöriga kan nyttja nyckeln minskar avsevärt eftersom nyckeln kan avaktiveras automatiskt vid ett visst klockslag, eller spärras genom en aktiv åtgärd. Kvaliteten på avfallsinsamlingen ökar eftersom det digitala låssystemet säkerställer tillträde till stadens avfallsutrymmen. Om en nyckel går förlorad är det enkelt att aktivera en ny nyckel med samma behörighet, vilket gör att antalet driftstörningar minskar. Problemet att kunden inte lämnar ifrån sig nycklar till sina låsta avfallsutrymmen upphör.

Ur arbetsmiljösynpunkt är det en tydlig förbättring och förenkling, chauffören har sin personliga nyckel som går till alla lås, i stället för en nyckelknippa med unika nycklar till varje avfallsutrymme.

Leveranssäkerheten för avfallsinsamlingen förbättras med ett digitalt låssystem som ägs och förvaltas av Kretslopp och vatten, till skillnad från dagens hantering där avfallsentreprenörerna har närmast självständig kontroll över tillgängligheten till stadens avfallsutrymmen.

Val av teknisk lösning

Den lösning som är aktuell är ett system med cylindrar som möjliggör att boende kan använda sin vanliga nyckel, samtidigt som chauffören använder sin digitala nyckel för att låsa upp samma lås. Installationen innebär ingen åverkan på dörren. Cylindrarna installeras och fungerar helt utan internetåtkomst och strömförsörjning, i stället är nyckeln den aktiva delen i systemet. Nyckelns behörigheter administreras via en webbaserad lösning.

Utredning och omvärldsbevakning

För att effektivisera hanteringen har förvaltningen utrett möjligheten att införa ett digitalt låssystem för avfallsutrymmen. Ett mindre test genomfördes under 2020 på 60 fastigheter, vilket visade att systemet har stor potential att förenkla och effektivisera avfallsinsamlingen.

Systemet med digitala lås är väl beprövat, och det finns goda exempel från såväl avfallsverksamhet som hemtjänst i andra kommuner. Förvaltningen har under 2023 gjort studiebesök i Helsingborg, där det kommunala avfallsbolaget NSR använder motsvarande system sedan 2019, samt hos Oslo Renhållningsverk där installationerna är i sitt slutskede.

Förvaltningens bedömning

En möjlighet som har utretts är att införa ett digitalt låssystem i samverkan med Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen (ÄVO). Avsikten var under lång tid att genomföra projektet tillsammans, men under hösten 2023 stod det klart att ÄVO pausat arbetet. Förvaltningen har sedan dess hållits informerade om status i projektet hos ÄVO, och under våren 2024 kom beskedet att man valt att ändra inriktning på projektet vad gäller teknisk lösning. Med ett investeringsbeslut från

nämnden är förvaltningens avsikt att gå vidare med installation av ett digitalt låssystem på egen hand. Genomförandet förutsätts ske i samarbete med en upphandlad leverantör, och beräknas ta 18 månader.

Bedömning ur ekonomisk dimension

På kort sikt innebär investeringen i ett digitalt låssystem en kostnad för förvaltningen. När systemet är på plats förväntas det leda till effektiviseringar genom minskade transporter och mindre arbetstid som ägnas åt nyckelhantering och logistiken den medför. På lång sikt ger införandet av ett digitalt låssystem en potentiell besparing på totalt 3,3 mnkr per år. Ett digitalt låssystem innebär också minskade kostnader för att ersätta borttappade nyckelknippor.

Bedömning ur ekologisk dimension

Investeringen i ett digitalt låssystem förväntas ha en positiv inverkan på stadens ekologiska förhållande. En digital nyckelhantering leder till minskade transporter. Det tillhör vardagen att sopbilar och andra transporter möts upp eller åker till arbetsplatsen för att hämta och överlämna nycklar.

Bedömning ur social dimension

Investeringen i ett digitalt låssystem förväntas ha en positiv inverkan ur en social dimension. När nyckelhanteringen förenklas blir förutsättningarna att arbeta som chaufför inom avfallssektorn mer jämlika. Genom att införa ett digitalt låssystem tar man bort ett hinder för olika individer att lära sig och bli bra på sitt jobb.